

تاریخ هنرهای اسلامی ۲

(رشته تاریخ فرهنگ و تمدن اسلامی)

www.ketab.ir

احمد دهقان

علی اکبر مستقیمی

سرشناسه	:	مستقیم، علی اکبر، ۱۳۳۱-
عنوان و نام پدید آور	:	تاریخ هنرهای اسلامی ۲ (رشته تاریخ فرهنگ و تمدن اسلامی)/ علی اکبر مستقیم، احمد دهقان.
مشخصات نشر	:	تهران: دانشگاه پیام نور، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	:	ده، ۲۲۸ ص.
فروست	:	دانشگاه پیام نور؛ ۲۳۶۴. گروه تاریخ فرهنگ و تمدن اسلامی؛ ۲/۱.
شابک	:	978 - 964 - 14 - 0411 - 8
وضعیت فهرست نویسی	:	فیبا -
یادداشت	:	کتابنامه.
موضوع	:	هنر اسلامی - ایران - تاریخ
موضوع	:	Islamic art - Iran - History
موضوع	:	هنر - ایران - تاریخ
موضوع	:	Art - Iran - History
شناسه افزود	:	دهقان، احمد، ۱۳۶۰-
شناسه افزوده	:	دانشگاه پیام نور
رده بندی کنگره	:	DSR۴۴/م۵۰۲۱۳۹۷
رده بندی دیویی	:	۹۵۵/ ۴۳
شماره کتابشناسی ملی	:	۴۷۰۳۹۴۵

تاریخ هنرهای اسلامی ۲

مؤلفان: علی اکبر مستقیم - احمد دهقان

ویراستار علمی: دکتر مهدی عابدی

تهیه و تولید: دفتر تدوین و تولید کتب و محتوای آموزشی

لیتوگرافی، چاپ و صحافی: مرکز چاپ و توزیع دانشگاه پیام نور

شمارگان: ۴۰۰ نسخه

نوبت و تاریخ چاپ: چاپ اول شهریور ۱۳۹۶

شابک: ۹۷۸ - ۹۶۴ - ۱۴ - ۰۴۱۱ - ۸

ISBN: 978 - 964 - 14 - 0411 - 8

فروش این کتاب فقط از طریق نمایندگی های دانشگاه پیام نور مجاز می باشد و فروش

آن در سایر مراکز فروش کتاب موجب تعقیب قانونی فروشنده خواهد گردید

(کلیه حقوق مادی و معنوی این اثر محفوظ و متعلق به دانشگاه پیام نور است. تولید، کپی یا خلاصه برداری، نشر و ترجمه، چاپ، افست، توزیع گسترده، تهیه CD و ... این اثر یا بخشی از آن اعم از متن، طرح پشت و روی جلد و... بدون اخذ مجوز کتبی از معاونت فناوری و پژوهش دانشگاه خلاف مقررات و تعرض به حقوق مادی و معنوی دانشگاه است. متخلفین وفق قانون حمایت از مولفان و مصنفان و هنرمندان دارای مسئولیت حقوقی و کیفری بوده و تحت پیگرد قرار می گیرند.)

قیمت: ۱۷۵۰۰۰ ریال

فهرست مطالب

پیشگفتار	۵۵
فصل اول. سبک دوره مغول و ایلخانان	۱
هدف‌های کلی	۱
هدف‌های یادگیری	۱
۱-۱ زمینه تاریخی	۱
۲-۱ معماری	۲
۱-۲-۱ مجموعه‌ها	۲
۲-۲-۱ کاخ‌ها	۳
۳-۲-۱ مساجد	۳
۴-۲-۱ مدارس و مراکز علمی	۵
۵-۲-۱ مقبره‌ها	۸
۳-۱ هنر	۱۰
۱-۳-۱ کاشی‌کاری	۱۱
۲-۳-۱ نگارگری	۱۲
۳-۳-۱ سفالگری	۱۶
۴-۳-۱ بافندگی	۱۸
۵-۳-۱ فلزکاری	۱۸
۴-۱ عصر فترت	۲۰
خلاصه فصل اول	۲۱
خودآزمایی چهارگزینه‌ای فصل اول	۲۲
فصل دوم. سبک دوره تیموری	۲۵
هدف‌های کلی	۲۵

۲۵	هدف‌های یادگیری
۲۵	۱-۲ زمینه تاریخی
۲۶	۲-۲ معماری
۲۶	۱-۲-۲ مجموعه‌ها
۲۷	۲-۲-۲ مساجد
۳۰	۳-۲-۲ مدارس
۳۲	۴-۲-۲ مقبره‌ها
۳۵	۳-۲ هنر
۳۵	۱-۳-۲ کاشی‌کاری
۳۶	۲-۳-۲ سفالگری
۳۷	۳-۲ نگارگری
۴۱	۴-۲-۲ خوشنویسی و تجلید
۴۲	۵-۲-۲ فلزکاری
۴۴	۶-۳-۲ پارچه‌بافی
۴۵	۷-۳-۲ فرش‌اف
۴۵	خلاصه فصل دوم
۴۶	خودآزمایی چهارگزینه‌ای فصل دوم
۴۹	فصل سوم. سبک دوره ممالیک مصر
۴۹	هدف‌های کلی
۴۹	هدف‌های یادگیری
۴۹	۱-۳ زمینه تاریخی
۵۰	۲-۳ معماری ممالیک بحری
۵۱	۱-۲-۳ مجموعه‌ها
۵۴	۲-۲-۳ مساجد
۵۶	۳-۲-۳ مدارس
۵۷	۴-۲-۳ مقبره‌ها
۵۹	۳-۳ معماری ممالیک برجی
۶۰	۱-۳-۳ مجموعه‌ها
۶۴	۲-۳-۳ کاخ‌ها
۶۴	۴-۳ هنر
۶۴	۱-۴-۳ فلزکاری
۶۷	۲-۴-۳ شیشه‌گری
۶۹	۳-۴-۳ پارچه‌بافی
۷۱	۴-۴-۳ قالی‌بافی
۷۱	۵-۴-۳ کتاب‌آرایی
۷۵	خلاصه فصل سوم
۷۶	خودآزمایی چهارگزینه‌ای فصل سوم

۷۹	فصل چهارم. سبک دوره صفوی، افشار و زند
۷۹	هدف‌های کلی
۷۹	هدف‌های یادگیری
۷۹	۱-۴ زمینه تاریخی صفوی
۸۰	۲-۴ معماری
۸۰	۱-۲-۴ مساجد
۸۲	۲-۲-۴ کاخ‌ها
۸۵	۳-۲-۴ باغ‌ها
۸۷	۴-۲-۴ مدارس
۸۷	۵-۲-۴ بازارها
۸۹	۶-۲-۴ حمام‌ها
۹۰	۷-۲-۴ روازها
۹۲	۸-۲-۴ پل‌ها
۹۴	۹-۲-۴ مقبره‌ها
۹۶	۳-۴ هنر
۹۶	۱-۳-۴ کاشی‌کاری
۹۷	۲-۳-۴ نگارگری
۱۰۲	۳-۳-۴ خوشنویسی
۱۰۲	۴-۳-۴ تذهیب
۱۰۳	۵-۳-۴ قلمدان‌سازی
۱۰۴	۶-۳-۴ سفالگری
۱۰۶	۷-۳-۴ پارچه‌بافی
۱۰۶	۸-۳-۴ قالی‌بافی
۱۰۸	۹-۳-۴ فلزکاری
۱۰۹	۴-۴ زمینه تاریخی افشار
۱۱۰	۱-۴-۴ معماری
۱۱۱	۵-۴ زمینه تاریخی زند
۱۱۱	۱-۵-۴ معماری
۱۱۶	خلاصه فصل چهارم
۱۱۶	خودآزمایی چهارگزینه‌ای فصل چهارم
۱۱۹	فصل پنجم. سبک دوره عثمانی
۱۱۹	هدف‌های کلی
۱۱۹	هدف‌های یادگیری
۱۱۹	۱-۵ زمینه تاریخی
۱۲۰	۲-۵ معماری
۱۲۱	۱-۲-۵ مساجد
۱۳۸	۲-۲-۵ کاخ‌ها
۱۴۱	۳-۲-۵ مقبره‌ها

۱۴۳	 ۴-۲-۵ حمام‌ها
۱۴۸	 ۵-۲-۵ کاروانسراها
۱۴۸	 ۳-۵ هنر
۱۴۹	 ۱-۳-۵ نگارگری
۱۵۴	 ۲-۳-۵ قالی بافی
۱۵۷	 ۳-۳-۵ بافندگی
۱۵۹	 ۴-۳-۵ سفالگری
۱۶۲	 ۵-۳-۵ کاشی کاری
۱۶۳	 خلاصه فصل پنجم
۱۶۳	 خودآزمایی چهارگزینه‌ای فصل پنجم
۱۶۷	 فصل ششم. سبک دوره گورکانیان هند
۱۶۷	 هدف‌های کلی
۱۶۷	 هدف‌های یادگیری
۱۶۷	 ۱-۶ زمینه تاریخی
۱۶۸	 ۲-۶ معماری
۱۶۹	 ۱-۲-۶ مساجد
۱۷۱	 ۲-۲-۶ مقبره‌ها
۱۷۶	 ۳-۲-۶ کاخ‌ها
۱۷۹	 ۴-۲-۶ باغ‌ها
۱۸۰	 ۵-۲-۶ کاروانسراها
۱۸۲	 ۶-۲-۶ بازارها
۱۸۳	 ۷-۲-۶ حمام‌ها
۱۸۴	 ۳-۶ هنر
۱۸۴	 ۱-۳-۶ نگارگری
۱۸۸	 ۲-۳-۶ پارچه بافی
۱۸۹	 خلاصه فصل ششم
۱۸۹	 خودآزمایی چهارگزینه‌ای فصل ششم
۱۹۱	 فصل هفتم. سبک دوره قاجار
۱۹۱	 هدف‌های کلی
۱۹۱	 هدف‌های یادگیری
۱۹۱	 ۱-۷ زمینه تاریخی
۱۹۲	 ۲-۷ معماری
۱۹۳	 ۱-۲-۷ کاخ‌ها
۱۹۶	 ۲-۲-۷ مساجد
۱۹۹	 ۳-۲-۷ مدارس
۲۰۰	 ۴-۲-۷ باغ‌ها
۲۰۲	 ۵-۲-۷ کاروانسراها

۲۰۲		۶-۲-۷ یخچال‌ها
۲۰۳		۷-۲-۷ حمام‌ها
۲۰۴		۳-۷ هنر
۲۰۴		۱-۳-۷ کاشی‌کاری
۲۰۶		۲-۳-۷ نگارگری
۲۱۰		۳-۳-۷ قالی‌بافی
۲۱۳		۴-۳-۷ قلمدان‌سازی
۲۱۳		۵-۳-۷ آینه‌کاری
۲۱۴		خلاصه فصل هفتم
۲۱۵		خودآزمایی چهار گزینه‌ای فصل هفتم
۲۱۷		پاسخ خودآزمایی چهار گزینه‌ای
۲۱۹		کتابنامه

www.ketab.ir

پیشگفتار

هنر اسلامی یکی از دستاوردهای ارزنده فرهنگ و تمدن اسلامی در تاریخ بشریت محسوب می‌شود که در آن توجه به معنویت از جایگاه خاصی برخوردار است. در این مکتب هنرمندان متأثر از تعالیم اسلامی به خلق آثار خود پرداختند. پرهیز از ایجاد نقوش انسانی و حیوانی باعث رشد عناصر انتزاعی در هنر اسلامی شد و نقش‌مایه‌های هندسی، گیاهی و کتیبه‌ای محبوب هنرمندان شدند. هرچند که این پرهیز به تمامی مراعات نشد.

هنرمندان جهان اسلام در خلق آثار خود علاوه بر استمرار الگوهای سنتی خود تحت‌تاثیر تغییرات سیاسی، از سبک‌های وارداتی نیز بهره بردند به گونه‌ای که در غرب جهان اسلام بر سبک‌های هنر بیزانسی، مصر و سوریه به حیات خود ادامه دادند و در شرق، عناصر برجسته ایرانی و هندی به کار رفت. در این کتاب هنر اسلامی بر مبنای دگرگونی‌های سیاسی و تحولات حکومتی از قرن هفتم هجری تا دوره معاصر مورد مطالعه قرار گرفته است. به نوبت است پهنه وسیع جغرافیایی جهان اسلام، تنوع سنت‌های محلی، تغییرات سیاسی گسترده زمانی فراتر از تألیف حاضر است. به‌ویژه اینکه محدودیت حجم کتاب درسی، سختی کار را دوچندان می‌نماید. از این‌رو ناگزیر در این کتاب به آثار هنری مهم و مشهور کتفا شده است. بی‌تردید تألیف حاضر خالی از نقص نیست. امید است که اساتید محترم و دانش‌پژوهان گرامی با ارائه نظرات خود ما را در اصلاح مطالب یاری نمایند. از شورای تدوین منابع دانشگاه پیام نور، از مدیریت محترم دفتر تدوین و تولید کتب و محتوای آموزشی منابع دانشگاه پیام‌نور، جناب آقای دکتر مهدی عبادی ویراستار محترم و خانم‌ها معصومه محمدی و مینا حاجی‌انزهانی کارشناسان محترم دفتر تدوین و مدیریت انتشارات دانشگاه قدردانی می‌شود.

علی‌اکبر مستقیمی

هیئت علمی دانشگاه یزد

Aliakbar_mostaghimi@yahoo.com

احمد دهقان

هیئت علمی دانشگاه پیام نور

Ahmad.dehghan@yahoo.com